

Моніторинг
практичного психолога Маркушівського ліцею
Бигич Марини Юріївни
за результатами дослідження процесу адаптації учнів 1 класу
до навчання у школі.
2022 – 2023 н. р.

Період входження дитини в шкільне життя є періодом соціально-психологічної адаптації до нових умов. Цей процес супроводжується певними змінами в емоційному стані дитини (зростанням внутрішньої напруженості, підвищенням тривожності, зниженням самооцінки, тощо). Тому проблема адаптації дітей до школи актуальна і потребує особливої уваги. Прояви дезадаптації виражаються в низькому рівні засвоєння навчальної програми, проблемах поведінки, труднощах у налагодженні контактів із вчителями й однолітками.

У відносно сприятливих умовах навчання психологічна напруга звичайно починає зменшуватися через 1,5 – 3 місяці. Емоційне самопочуття й самооцінка стабілізуються, навчальна діяльність стає продуктивною, зникає внутрішня напруга. Діти із задоволенням ходять до школи, виконують завдання та вимоги учителів і батьків. Але в деяких учнів цей процес сильно затягується. Іноді в перший рік навчання повноцінна адаптація так і не відбувається. Треба зазначити, що це не завжди супроводжується явними ускладненнями у засвоєнні шкільної програми й може проходити на тлі високої успішності.

Дане дослідження проводилось з метою визначення рівня адаптації дитини та вибору адекватних засобів психолого-педагогічної допомоги щодо попередження розвитку психоемоційних і соматичних розладів.

Для досягнення цієї мети були поставлені завдання:

- визначити характер психологічного комфорту учня у класі, його емоційного стану;
- дослідити ефективність навчальної діяльності, засвоєння шкільних норм поведінки, успішність соціальних контактів.

Для дослідження використовувались наступні методики:

- Тест Керна-Ієрасика «Діагностика готовності до школи» (Тест виявляє загальний рівень психічного розвитку, рівень розвитку мислення, вміння слухати, виконувати завдання за зразком, довільність психічної діяльності);
- Проективна методика «Я у школі » (виявлення дезадаптації першокласника);
- Анкета для учнів (оцінювання рівня шкільної мотивації й адаптації);

- Анкета для батьків першокласників (визначення дезадаптованих дітей);
Діагностичне обстеження проводилось протягом жовтня.
У дослідженні брали участь 8 учнів (5 дівчаток і 3 хлопчиків).

Аналіз результатів дослідження учнів показав:

В 1 класі (класовод Волобуєва Тетяна Степанівна) навчається 9 учнів. За даними досліджень можна зробити висновок, що у всіх учнів процес адаптації проходить успішно.

Результати анкетування для оцінювання рівня шкільної мотивації й адаптації дітей першого класу показали, що у 87,5 % учнів сформоване ставлення до себе як до школяра та висока навчальна активність; в 13,5% - ставлення до себе як до школяра практично сформовано.

Всім учням (100%) подобається в школі. 100% дітей завжди з радістю йдуть вранці до школи. 100% першокласників навіть прийшли б, якщо вчитель сказав би, що приходити всім необов'язково. 62,5 % хотіли б, щоб домашні завдання все таки задавали. 100% дітей мають в класі друзів, 87,5% подобаються однокласники, а 13,5% - не всі. Майже 87,5% першокласників діляться враженнями про школу зі своїми батьками, а 13,5% - іноді. 87,5% учнів не хотіли б іншої вчительки і на питання: « Чи хотіли б, щоб у школі залишились одні перерви?» - теж відповіли «ні».

За допомогою теста Керна-Ієрасика «Діагностика готовності до школи» було виявлено, що високий рівень готовності до навчання мають 62,5% учнів класу. Ці діти адаптувалися до школи протягом перших двох місяців навчання. Швидко влилися в колектив, освоїлися в школі, набули друзів в класі. У них майже завжди гарний настрій. Вони доброзичливі, сумлінно і без напруги виконують всі вимоги вчителя. У решти дітей спостерігається середній рівень (37, 5%). Ці показники не значно відрізняються від показників учнів, що мають високий рівень готовності. Учні позитивно ставляться до школи, їй відвідування не викликає негативних емоцій. Розуміють навчальний матеріал, якщо вчитель пояснює його детально та наочно. Засвоюють основний зміст навчальних програм. Зосереджені і уважні при виконанні завдань, але при умові контролю з боку дорослих. Зосереджені тільки тоді, коли займаються чимось цікавим. Готуються до уроків та готують домашні завдання майже завжди. Дружать з багатьма однокласниками.

При виконанні проєктивної методики «Я у школі» - у 87,5 % учнів малюнки були пов'язані зі шкільною тематикою. Ці показники вказують на те, що період адаптації закінчений. Діти почувають себе впевнено, немає ознак тривожності, нерішучості.

В результаті опитування батьків маємо такі результати:

Для більшості дітей процес адаптації проходить успішно. Всі учні ходили до садочка та проходили підготовку до школи за спеціальною програмою. 100% першокласників пристосувалися до шкільного режиму. 100% - охоче, з задоволенням йдуть до школи та повертаються із неї без видимих ознак втоми. У 87, 5% дітей є друзі, а в 13,5% контакти з однолітками непостійні. Більшість учнів (87,5%) можуть самі себе зайняти вдома. Більшість дітей мають доручення по дому (тимчасові - 50%, постійні - 37,5% і 13,5% учнів не мають доручень). 100% учнів розповідають батькам про те, що вивчають, 62,5% розповідають про однокласників. Побудова навчання в школі відповідає бажаному підходу до дітей і цілком задовольняє їх. 13,5% учнів потребують більшої уваги з боку вчителя, психолога і батьків. Адже, хлопчик часто грає мобільні ігри пов'язані із зброєю та насильством. Не завжди може відстояти свою думку, піддається впливу інших дітей. Не завжди може себе зайняти сам, потребує до себе уваги, часто «нудиться».

Висновки:

Таким чином можна зробити висновок, що більшість дітей мають високий рівень шкільної мотивації та адаптовані до навчальної діяльності. Ставлення до себе як школяра сформоване. Слід звернути увагу на дітей, які мають середній рівень готовності до школи. Цікавитись їх навчанням, життям. Заохочувати, підтримувати, допомагати.

По закінченню тестування класовод і батьки одержали первинну інформацію та рекомендації.

Рекомендації батькам першокласників:

1. Приділяти дитині якомога більше часу. Спілкуватися з нею, грати, обговорювати події, малювати, частіше цікавитись її думкою з приводу чогось;
2. Поважати і приймати дитину такою яка вона є, не порівнювати з іншими дітьми, не нав'язувати їй прикладів;
3. Допомогати дитині розвивати дрібну моторику м'язів руки . Для цього необхідно багато вирізати, малювати, зафарбовувати, складати невеликі за розміром деталі, зображення тощо.
4. Забезпечувати дотримання режиму дня.
5. Привчати до самостійності і відповідальності.
6. Підтримувати у дитини впевненість у своїх силах, високу самооцінку. Заохочувати найменші успіхи в навчанні й поведінці.